

GEFAD / GUJGEF YABDİLSEM: 217-239(2022)

**Ortaöğretim “Schritt Für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte?”
A1.1 Almanca Ders Kitaplarının Dinleme Kazanımları
Açısından İncelenmesi* ****

**Investigation of the Secondary Education German Course
Books “Schritt Für Schritt Deutsch” and “Wie Bitte?”
A1.1. In Terms of Listening Gains**

Şerife ÇELİKKAYA¹

¹Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Alman Dili
Eğitimi Anabilim Dalı. scelikka@anadolu.edu.tr.

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 30.07.2021

Yayına Kabul Tarihi: 07.11.2021

ÖZ

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerinin öğretilmesi esastır. Beceri alanlarından olan dinleme yabancı dil öğreniminde iletişim kurabilmenin temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle de yabancı dilde bu becerinin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma 2011 ve 2017 yılları 9. ve 10. sınıf Almanca Öğretim Programlarında belirtilen dinleme kazanımlarının ortaöğretim Almanca ders kitaplarında dinleme etkinliklerinde yer alma durumu açısından incelenmiştir. Çalışmada temel dil becerisi olarak dinleme üzerinde durulmuş olup, 2016 yılında yayımlanan ve Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında kullanılması öngörülen “Schritt für Schritt Deutsch” A1.1 ders kitabı ile 2018 yılında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve hala kullanımda olan “Wie Bitte?” A1.1 adlı ders kitaplarının dinleme kazanımı açısından karşılaştırmalı olarak durumları araştırılmıştır. Araştırma, nitel bir araştırma olup, doküman analizi olan nitel bilgi toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Yapılan incelemede her bir kitabın hem kendi içindeki hem de iki ders kitabı arasındaki ünite/modüllerinde dinleme

***Alıntılama:** Çelikkaya, Ş. (2022). Ortaöğretim “Schritt Für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte?” a1.1 Almanca ders kitaplarının dinleme kazanımları açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, GEFAD-YABDİLSEM*, 217-239.

**Bu çalışma, 28-30 Haziran 2021 tarihinde Gazi Üniversitesi tarafından düzenlenen 1.Uluslararası Yabancı Dil Eğitimi Sempozyumu’nda (YABDİLSEM) bildiri olarak sunulmuştur.

becerisine ait etkinlik ve kazanımlara eşit oranda yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. “Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında “Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlar.” ve “Kısa soru ve açıklamaları anlar.” kazanımlarına fazla; „Yol tariflerini anlar ve düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinlemekten zevk alır.“ kazanımına ise hiç yer verilmediği belirlenmiştir. “Wie Bitte?” ders kitabında “Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.” kazanımı ile “Yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşulması koşuluyla çevresindeki belirli şeylerle ilgili tanıdık kelimeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.” kazanımına fazla yer verilmiş; “Zamanları anlayabilir.” kazanımının ise en az işlenen kazanım olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgu ve sonuçlarından hareketle yeni oluşturulacak olan Almanca ders kitaplarına katkı sağlayacak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dinleme, Kazanım, Almanca dersi öğretim programı, Almanca ders kitabı.

ABSTRACT

It is essential to teach four basic language skills in foreign language teaching. Listening, which is one of the skill areas, forms the basis of communicating in foreign language learning. Therefore, it is of great importance to develop this skill in a foreign language. This study was examined in terms of the inclusion of the listening outcomes stated in the 9th and 10th grade German curricula in 2011 and 2017 in the secondary school German course books. The study focused on listening as a basic language skill, and the “Schritt für Schritt Deutsch” A1.1 textbook, published in 2016 and intended to be used in state schools affiliated to the Ministry of National Education, and the “Wie Bitte?” which was prepared by the Ministry of National Education in 2018 and is still in use. The status of the textbooks named A1.1 in terms of listening outcome was investigated comparatively. The research is a qualitative research and qualitative information gathering methods, in which are document analysis were used. The content analysis technique was used to collect the data. In the examination, it was concluded that the activities and acquisitions of listening skill were not equally included in the units / modules in each book. In the textbook “Schritt für Schritt Deutsch” “Understands clearly expressed presentation and directions.” and “Understands short questions and explanations.” outcomes have been used but it was determined that the gain “Understands directions and writes songs, poems, etc. appropriate to his level. enjoys listening to his works.” was not included at all.

In the textbook “Wie Bitte?”, is given to the acquisition of “Can understand concepts when said very slowly, carefully and with pauses” and “Can understand familiar words and very simple sentences about certain things around him, provided that they are spoken slowly and clearly.” more attention but it has been determined that the acquisition of “Can understand the times” is the least processed acquisition. Based on the findings and results of the research, suggestions that will contribute to the new German textbooks are presented.

Keywords: Listening, Achievement, German course book, German course teaching program.

GİRİŞ

Dünya ülkelerine açılan kapıların anahtarını yabancı dil bilmek olarak açıklayabiliriz. Artık bir kişinin üniversite bitirmiş, çok iyi bilgisayar kullanıyor olması yetmemekte, insan nitelikleri arasında farklılık yaratacak unsurlara sahip olması beklenmektedir. Bunun da birden fazla yabancı dil bilmek olduğu söylenebilir. Tüm dünya ülkelerinde bir öğrencinin bulunduğu farklı şartlar sebebi ile bir yabancı dili öğrenme yaşı farklı olabilmektedir. Türkiye’de 2012 yılında yürürlüğe girmiş olan 12 yıllık zorunlu eğitim kanununa göre devlet okullarında öğrencinin ilk kez yabancı dil ile karşılaşması 2. sınıfta 7-8 yaşlarında, ikinci yabancı dil ile ise 9. sınıfta 14-15 yaşlarında gerçekleşmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2012). Türkiye’de ilk ve ortaöğretimde öğretilen birinci yabancı dil İngilizce iken, Almanca, İngilizceden sonra en çok öğretilen ikinci yabancı dil olarak kendini göstermektedir.

Yabancı dilin temel olarak dört dil becerisinden oluştuğu ve temelinde bu becerilerin üzerinde durulması gerektiği bilinmektedir. Anlamaya yönelik olan becerilerin dinleme ve okuma olduğu, konuşma ve yazmanın da anlatmaya yönelik beceriler olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle de yabancı dil derslerinde bu becerilerin kazanılması için öğretim programlarının planlanması ve bu programlara uygun olarak hazırlanan ders ve yardımcı ders kitaplarında bu kriterlere dikkat edilmesi gerekmektedir. Türkiye’de ders kitaplarının hazırlanması Talim ve Terbiye Kurulu sorumluluğundadır ve başlangıç (A1) düzeyden ileri (C2) düzeye kadar hazırlanan tüm Almanca ders kitaplarının da 2001 yılı Avrupa Ortak Başvuru Metnindeki dil yeterlilik düzeylerini baz alarak hazırlandığı belirtilmiş ve başlangıçtan ileri düzeye kadar dört temel beceriye yönelik nelerin yapılması gerektiği ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Almanca Dersi Öğretim Programı da Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni doğrultusunda hazırlanmış ve hedeflenen kazanımlar, yeterlilik düzeylerine göre sınıf bazında dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine göre sınıflandırılmıştır. Burada amaç, dili öğrenenlere yeni bilgiler, beceriler, davranışlar, değerler ve birtakım yetkinlikler kazandırmaktır. Kazandırma esnasında da sadece bir öğretme yaklaşımı değil birbirini dengeleyen farklı

öğretme yaklaşımlarının sınıf ortamına getirilmesi önerilmektedir (MEB, 2018). Yabancı dil derslerinde hedef başarıya ulaşmak ise, her bir beceriye aynı ölçüde yer vermek için özen gösterilmelidir. Ancak ülkemizde yabancı dil öğreniminin istenilen düzeyde olmaması belirtilen amaçların gerçekleştirilmediğini göstermektedir. Bunun nedeni de yabancı dil eğitiminde becerilerin aynı ölçüde geliştirilememesi olarak açıklanabilir. Özellikle de becerilerden dinleme becerisi üzerinde en az durulduğu görülmekte ve dinlemenin “ihmal edilmiş” bir alan olduğu ifade edilmektedir (Çiftçi, 2001:166). Oysa ki dinleme, yabancı dil öğrenenler için üzerinde durulması ve önem verilmesi gereken bir beceridir (Vandergrift ve Goh, 2012).

Dinleme denilince aklımıza söylenenleri anlamak, kendimize göre yorumlamak, değerlendirmek ve önemli olduklarını düşündüklerimizi hafızamızda saklamak gelir (Taşer, 2012: 206). Dinleme becerileri kullanılarak hem öğrenme hem de zihinsel yapıların geliştiği ve dinleme ile iletişim kurmanın ve zihinsel yapıyı geliştirmenin kolay olduğu ifade edilmektedir (Özbay, 2009: 81; Neumann 2012: 65). Dinlemenin işitilen seslere anlam verilmesine dayandığı, dil becerilerinden ilk önce edinildiği (Melanlıoğlu, 2011) ve diğer becerilerin ediniminde de önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir (Göçer, 2007; Emiroğlu ve Pınar, 2013; Maden ve Durukan, 2016). Özellikle de yabancı dil öğreniminde iletişim sürecini kolaylaştırması bakımından mühim bir görev üstlendiği ifade edilmektedir (Feyten, 1991; Dunkel, 1991; Rost, 2011). Aslında iletişim sürecinin sonunda, dinleyici ya da bir başka ifade ile alıcı konumunda olan kişinin, konuşmacı ile etkileşimde bulunurken bilgiyi nasıl kavradığı, bilginin oluşturduğu bireysel görüntü (Rossa 2012: 24) ve bilgiye göre nasıl davrandığı önem arz etmektedir. Bu nedenle de bir dili öğrenirken sesli alıştırma hiç şüphesiz en önemli unsurlardan biridir. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Ortaöğretim Almanca Ders Programlarında öğrenme alanlarından dinleme becerisinin “günlük yaşamda iletişimin gerçekleşebilmesi ve aynı zamanda eğitim ortamında öğrenmenin sağlanabilmesi için ihtiyaç duyulan bir dil becerisi olduğunu, edilgen bir işlem değil de tam tersine bireyin etkin katılımı ile gerçekleştiği belirtilmiştir (MEB 2016)”. Dinleme becerisi ve diğer becerilerin, programdaki kazanımların

rehberliğinde hazırlanmış olan etkinlikler aracılığı ile öğrencide kalıcı hâle getirilebileceği de bu programda vurgulanmıştır.

Dil becerilerini kazandırma adına en çok kullanılan materyal ders kitaplarıdır. Bir ders kitabı genel ve özel hedefleri içerik ile somutlaştırarak sunduğu ve sınıf içindeki öğretim sürecini yönlendirmede en etkili araçlardan birisi olduğu için derslerin vazgeçilmez öğelerinden birisidir. Alanyazın incelendiğinde yabancı dil Almanca öğretim kitaplarının genel olarak kültürel öğeleri işleyiş biçimi yönünden ele alındığını (Tapan, 1995; Cangil Erişkon, 1996; Genç, 2004; Dellal, 2005; Maden, 2005; Bayrak, 2006; Gür, 2007; Öz, 2010; Kalkan, 2011; Başaran, 2013; Kuzu, 2013; Koçak, 2014; Maden ve Kula, 2017; Maden, Balkan ve Çalışkan, 2017); ancak ortaöğretimde ikinci yabancı dil Almanca dersi için kullanılan ders kitaplarının temel dört dil becerisi açısından incelenmesinin sınırlı sayıda olduğunu görmek mümkündür (Çeltik, 2016; Telemeci, 2017; Kılıç, 2019; Kaya, 2020).

Yapılandırmacı eğitim anlayışının benimsenmesi ile kazanım kavramı öğretim programlarında yerini almış ve bunun da öğrencilerin bir ders içerisinde konuya ilişkin gerçekleştirmeleri istenilen bir özellik olduğu belirtilmiştir (Sönmez 2003:21). Bu da bizlere öğrencilerin öğrenme alanlarında gelişme sağlamalarının bu kazanımları edinmeleri ile mümkün olabileceğini göstermektedir. Bunun için de yabancı dil Almanca ders kitaplarındaki kazanımların ve aksayan yönlerinin durumunu tespit etmek önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada amaç 2011 ve 2017 yılları 9. ve 10. sınıf Almanca Öğretim Programlarında belirtilen dinleme kazanımlarının ortaöğretim Almanca ders kitaplarında dinleme etkinliklerinde yer alma durumu açısından kitapları incelemektir. Çalışmada temel dil becerisi olarak dinleme üzerinde durulmuş olup, 2016 yılında yayımlanan ve MEB'e bağlı devlet okullarında kullanılması kararlaştırılan "Schritt für Schritt Deutsch" A1.1 ders kitabı ile 2018 yılında MEB tarafından hazırlanan ve hala kullanımda olan "Wie Bitte?" A1.1 adlı ders kitaplarının dinleme kazanımı açısından

karşılaştırmalı olarak durumları araştırılmıştır. Bu sayede yenilenmiş olan ders kitabında dinleme kazanımına ne derece ağırlık verildiği, dinleme kazanımında artış veya azalma olduğu belirlenmiş olacaktır. Bu doğrultuda araştırmada aşağıda belirtilen soruya cevap aranmıştır:

2011 ve 2017 yıllarında 9. ve 10. sınıf Almanca Öğretim Programlarındaki dinleme kazanımlarının A1.1. düzeyi için hazırlanmış olan “Schritt für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte?” adlı ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinde yer alma durumları nedir?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, MEB ortaöğretim ikinci yabancı dil Almanca dersi için hazırlanmış olan kitaplarla sınırlı olup, dinleme kazanımlarının durumuna yönelik bir çıkarım oluşturacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel bir araştırma olup, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırmadır (Yıldırım, 1999)”.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmada da MEB’e bağlı ortaöğretim 9. ve 10. sınıflarda kullanılmış olan ve hala kullanılan iki Almanca ders kitabında dinleme kazanımlarına ne ölçüde yer verildiği araştırılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu araştırma, 2016 yılında basılmış ve Millî Eğitim Bakanlığı kapsamındaki devlet okullarının ortaöğretim kısmında ikinci yabancı dil Almanca dersinde kullanılması amacıyla hazırlanmış A1.1 düzeyi “Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabı ile 2018

yılında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ortaöğretim “Wie Bitte?” A1.1 düzeyi Almanca ders materyallerini dinleme kazanımlarına imkân tanıma bakımından ele almayı hedeflediğinden, araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Eğitim ile ilgili bir araştırmada ders kitapları, program yönergeleri vb. veri kaynağı olarak kullanılabilir (Karasar 2005; Yıldırım ve Şimşek 2008)”.

Verilere 2011 yılı ve 2017 yılı Almanca Dersi Öğretim Programında belirtilmiş olan dinleme kazanımları vasıtasıyla ulaşıldığından, tümdengelimsel içerik analizi kullanılmıştır. Bu içerik analizi araştırmayı yapan kişinin veri seti içinde görmek istediği kavramları keşfetmesine fırsat sunmaktadır (Catanzaro, 1988 akt: Elo ve Kyngäs, 2008).

Çalışmada öncelikle ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinin sayısı belirlenerek liste haline getirilip karşılıklı olarak gösterilmiştir.

Daha sonra 2011 tarih ve 119 Sayılı Ortaöğretim ikinci yabancı dil Almanca Dersi Öğretim Programı ile 2017 tarih ve 81 sayılı Karar Sayısı ile yayınlanıp yürürlüğe giren iki Almanca Dersi Öğretim Programları A1.1. düzeyi dinleme kazanımları tespit edilip listelenmiştir. İncelemeye alınan iki ders kitabının ünite/modüllerinde işlenen dinleme kazanımlarına ait frekans sayıları belirlenmiş ve kitaplarda kaç kez işlendiği saptanarak tablo hâlinde sunulmuştur.

Etik Kurallara Uygunluk

Bu çalışmada veri toplamak üzere, MEB Talim Terbiye Kurulu tarafından 2016 (Fatma Balkan vd.) ve 2018 (Nuran Öztürk Çelen) yıllarında 9. ve 10. sınıflarda okutulma kararı alınan Almanca ders kitapları kullanılmıştır. Bu nedenle de çalışmayı yürütmek üzere “Etik Kurul İzin Belgesi” alınmamıştır.

BULGULAR

Çalışmada aşağıda belirtilen bulgular elde edilmiştir:

A1.1 seviyesine ulaşılabilecek şekilde yapılandırılmış olan “Schritt für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte? adlı ders kitaplarının bir ders kitabı, bir çalışma kitabı, öğretmen kılavuz kitabı ve ders kitabı CD’leri bulunmaktadır. İncelemeye alınan “Schritt für Schritt Deutsch” adlı Almanca ders kitabı Nuran Öztürk Çelen tarafından yazılıp Ata yayıncılık tarafından basılmıştır. “Wie Bitte? adlı Almanca ders kitabı da beş kişilik bir komisyon tarafından yazılmış olup MEB Talim Terbiye Kurulunun kararı ile ders kitabı olarak kabul edilerek 2018 yılında eğitimde kullanılmaya başlanmıştır. 8 ünite/ modülden oluşan her iki ders kitabının her ünite/modülünde sayısı farklılaşmakla beraber dinleme etkinlikleri görmek mümkündür. ”Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında dinleme etkinliği bir CD resmi ile içine numarası yazılarak belirtilirken, “Wie Bitte?” adlı ders kitabında dinleme etkinliği bir kulaklık resmi ile belirtilmiştir. Her iki ders kitabının ünite/modülleri ve kitaplarda bulunan dinleme etkinlikleri sayısı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Ortaöğretim Almanca “Schritt für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte?” Ders Kitaplarının Ünite/Modülleri ve Dinleme Etkinlikleri Sayısı

Ünite	“Schritt für Schritt Deutsch” Dinleme Etkinlik sayısı	Modül	“Wie Bitte?” Dinleme Etkinlik Sayısı
1-Ich und meine Kontakte	17	1- Hallo!	11
2-Schule und Unterricht	13	2- Mein Gymnasium	9
3-Persönlichkeiten und Eigenschaften	11	3- Meine Familie	6
4-Ernährung und Gesundheit	9	4- Der Alltag	5
5-Die Jugendlichen	7	5- Essen und Trinken	6
6-Gesund und munter mit Sport	5	6- Besondere Tage	5
7-Natur und Mensch	8	7- Freizeitaktivitäten	6
8-Reisen	9	8 -Einkaufen	7
TOPLAM	79		55

Yukarıdaki tabloya bakıldığında “Schritt für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte” adlı Almanca ders kitaplarının 8 üniteden/ modülden oluştuğu görülmektedir. Almanca

dersinin haftalık olarak 2 saat işlendiği okullarda, birinci 4 ünite/ modülün 9. sınıflar, ikinci 4 ünite/ modülün de 10. sınıflarda Almanca derslerinde işlenmek üzere yapılandırıldığı ifade edilmiştir. Her iki kitabın da 8 ünite/modül ve günlük yaşama yönelik benzer konular içermesine rağmen dinleme etkinlikleri sayılarında fark olduğu tespit edilmiştir. “Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında toplam 79 dinleme etkinliği bulunurken, “Wie Bitte?” adlı ders kitabında toplam 55 dinleme etkinliği yer almaktadır. Her iki ders kitabın birinci ünite /modülünde dinleme etkinlik sayıları fazla iken diğer ünite/ modüllerde bu sayı azalmaktadır. Ayrıca “Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında üniteler arasındaki dinleme etkinlik sayıları arasında büyük sayı farklılıkları göze çarpmaktadır. Birinci üniteye 17 olan dinleme etkinliği sayısının diğer ünitelerde giderek daha da azaldığını görmek mümkündür. Üniteler arasında bulunan dinleme etkinlik sayılarında böyle farklılıkların olması, dinleme becerisinde denkleğin kurulamadığını göstermektedir. “Wie Bitte?” adlı ders kitabında da birinci modülde 11 olan dinleme etkinliği sayısı diğer ünitelerde azalmakta ve bazı ünitelerde 5’e kadar düşmektedir. Bu da öğrencilerin ilk başlarda kendileri için belirledikleri öğrenme stratejilerinde değişiklik yapmalarını gerektirmekte ve gittikçe azalan dinleme etkinlikleri sayesinde de dinleme becerileri de azalmaktadır. Oysaki dinleme etkinlikleri sayesinde dinleme becerisinin olumlu yönde geliştiği deneysel çalışmalarla gösterilmiştir (Epçaçan, 2013). Aslında yabancı dilde dinleme süreçlerinde çeşitli dinleme konularının işlenmesi öğrencilerin hem kelime hazinesinin çoğalmasına hem de çeşitli alanlarda dinleme becerisiyle birlikte diğer dil becerilerini de aktif hale geçirebilmeleri için uygun ortam oluşturmaktadır (MEB 2009). Kitaplarda bulunan dinleme etkinlikleri sayesinde öğrenciler hem konu hakkında bilgiye sahip olmakta, hem de farklı konuşma türlerini de dinleme imkânı bulmuş olmaktadır. Bu sayede de öğrenciler “işitsel alışkanlık” kazanmış olup, dinlediğini anlama ve anlamlandırma imkânı bulmaktadır (Storch, 2008).

MEB Talim ve Terbiye Kurulu 24.08.2011 Tarih ve 119 Sayılı Ortaöğretim ikinci yabancı dil Almanca dersi 9. ve 10 Sınıf Öğretim Programında belirtilen ve MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 19.01.2017 tarih ve 41 sayılı Karar Sayısı ile

yayınlanıp yürürlüğe giren Almanca Dersi 9. ve 10. Sınıf Öğretim Programı dinleme kazanımları belirlenmiş Tablo 2’de sunulmuştur. Kazanım kavramlarının hangi kitapta yer aldığıın anlaşılması açısından kazanımların her birine kitapların baş harflerini gösteren bir harf kodu verilmiştir. ”S” “Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabını “1” kazanım numarasını, “W” “Wie Bitte? ders kitabını “1” kazanım numarasını ifade etmektedir.

Tablo 2. İkinci Yabancı Dil Almanca Dersi 9. ve 10. Sınıf Öğretim Programları Dinleme Kazanımları

2011 Öğretim Programı	2017 Öğretim Programı
S1 - Yavaş ve basit dil yapılarıyla konuşmacıyı anlar.	W1- Tanıdık günlük ifadeleri ve çok basit konuşulduğunda cümleleri anlayabilir
S2- Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlar.	W2- Kişi hakkındaki bilgi ve soruları anlar.
S3- Rakamlarla ilgili ifadeleri anlar.	W3- 20'ye kadar sayıları fiyatları ve saatleri anlayabilir.
S4- Kısa soru ve açıklamaları anlar.	W4- Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.
S5- Yol tariflerini anlar ve düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinlemekten zevk alır.	W5-. Yavaş ve net bir şekilde kendisine yöneltilen talimatları anlayabilir.
	W6- 20'den itibaren sayıları işleyebilir.
	W7-Yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşulması koşuluyla etrafındaki belirli şeylerle ilgili tanıdık kelimeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir
	W8- Zamanları anlayabilir.
	W9- Miktarlar, fiyatlar ile baş edebilir.
<i>(MEB, 2011)</i>	<i>(MEB, 2017)</i>

Tablo 2’deki sol sütunda MEB Talim ve Terbiye Kurulu 24.08.2011 Tarih ve 119 Sayılı Ortaöğretim ikinci yabancı dil Almanca dersi 9. ve 10 Sınıf Öğretim Programında belirtilen dinleme kazanımları; sağ sütunda ise MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 19.01.2017 tarih ve 41 sayılı Karar Sayısı ile yayınlanıp yürürlüğe giren Almanca Dersi 9. ve 10. Sınıf Öğretim Programı İkinci yabancı dil Almanca dersi 9. ve 10. Sınıf Öğretim Programındaki dinleme kazanımları yer almaktadır. Her iki

programın dinleme kazanım ifadelerinin ve sayılarının farklı olduğu görülmektedir. 2011 programında beş çeşit dinleme kazanımına yer verilirken 2017 programında dokuz çeşit dinleme kazanımına yer verilmiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda ders kitaplarındaki dinleme etkinlikleri dinleme kazanımlarını karşılama açısından incelenmiştir. Ders kitaplarında bulunan ünite/modüllerde işlenen dinleme kazanımları tespit edilmiş, frekansları çıkarılmış ve her kazanımın kaç kez işlendiği belirlenerek Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Ders Kitaplarında Bulunan Ünite/Modüllerde İşlenen Dinleme Kazanımların Frekansları

Kazanım	f	Kazanım	f
S1	21	W1	3
S2	29	W2	5
S3	7	W3	5
S4	22	W4	22
S5	-	W5	2
		W6	3
		W7	11
		W8	1
		W9	3
TOPLAM	79		55

“Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında “S1 Yavaş ve basit dil yapılarıyla konuşmacıyı anlar.” kazanımı 21, “S2 Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlar.” kazanımı 29, “S3 Rakamlarla ilgili ifadeleri fiyatları ve saatleri anlar.” kazanımı 7, „S4 Kısa soru ve açıklamaları anlar.“ kazanımı 22 kez kullanılmış, „S5 Yol tariflerini anlar ve düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinlemekten zevk alır.” kazanımı hiç kullanılmamıştır.

„Wie Bitte?“ ders kitabında “W1 Tanıdık günlük ifadeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.“ kazanımı 3, “W2 Kişi hakkındaki bilgi ve soruları anlayabilir.“ kazanımı 5, “W3 20'ye kadar sayıları anlayabilir.“ kazanımı 5, “W4 Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.“ kazanımı 22, “W5 Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.“ kazanımı 2, “W6 20'den itibaren sayıları işleyebilir.“ kazanımı 3, “W7 Yavaş ve anlaşılır bir şekilde

konusulması koşuluyla çevresindeki belirli şeylerle ilgili tanıdık kelimeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.“ kazanımı 11, “W8 Zamanları anlayabilir.“ kazanımı 1, “W9 Miktarlar, fiyatlar ile baş edebilir.“ kazanımı 3 kez kullanılmıştır.

“Schritt für Schritt Deutsch” A1.1 Almanca ders kitabında toplam 79 dinleme kazanımının yer aldığı; “Wie Bitte? “A1.1 ders kitabında da her etkinlikte bir kazanıma yer verildiğinden toplam 55 dinleme kazanımının olduğu görülmüştür. Tabloya bakıldığında “Schritt für Schritt Deutsch” A1.1 Almanca ders kitabında kazanım frekansları arasında eşitsizliklerin olduğu görülmektedir. Bir kazanıma oldukça fazla yer verilirken, başka bir kazanıma daha az hatta hiç yer verilmediği görülmektedir. Kazanım sayısı 2017 programında artırılmış olmasına rağmen “Wie Bitte?” ders kitabındaki dinleme kazanım frekansları arasında da bir dengesizliğin olduğu görülmüştür. Aşağıda ders kitaplarında en fazla ve en az bulunan dinleme kazanımlarına yönelik birer etkinlik örneği yer almaktadır. Şekil 1’de örnek gösterilmektedir.

“Schritt für Schritt Deutsch”A1.1 Almanca ders kitabı:

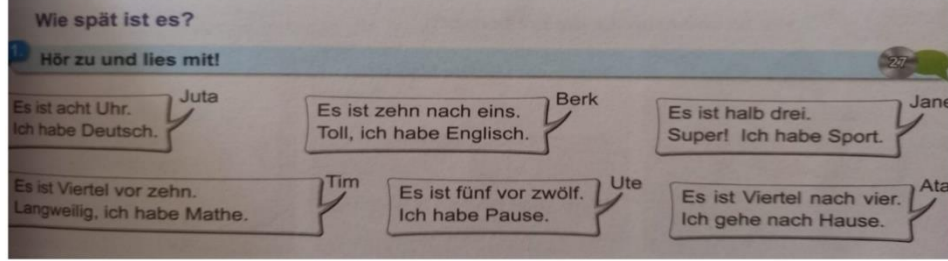
“S2 Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlar.” kazanımına yönelik etkinlik örneği

	richtig	falsch
a) Herr Meier ist Musiklehrer.		
b) Er kommt aus Österreich.		
c) Herr Meier wohnt hier in Berlin.		
d) Er ist 52 Jahre alt.		
e) Er spielt Trompete.		
f) Er ist sympathisch.		

Şekil 1. Schritt für Schritt Deutsch ders kitabı, s. 27

Bu etkinlikte öğrencinin dinlemesi ve dinleme ile birlikte işaretleme yapması da istenmektedir. Burada öğrencinin ifade edilen yönergeleri anlayıp bilgilerin doğru ya da yanlış olduğunu değerlendirmesine yönelik bir etkinlik yer almaktadır. Şekil 2’de bu etkinliğe ilişkin örnek gösterilmektedir.

“S3 Rakamlarla ilgili ifadeleri fiyatları ve saatleri anlar.” kazanımına yönelik etkinlik örneği

Şekil 2. Schritt für Schritt Deutsch ders kitabı, s. 33

“Schritt für Schritt Deutsch” ders kitabında az sayıda bulunan dinleme etkinliğine bir örnektir. Burada öğrencinin dinleme esnasında okuması ve belirtilen saatleri anlaması istenmektedir. Şekil 3’de bu etkinliğe ilişkin örnek gösterilmektedir.

“Wie Bitte?” A1.1 Almanca ders kitabı:

“W4- Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.” kazanımına yönelik etkinlik örneği.

a Hör zu und kreuze an!

	Döner mit Salat, Limonade	Spaghetti mit Soße, Wasser	Sushi mit Reis, Mineralwasser	Käsebröt, Orangensaft
Ali				
Sonja				
Franco				
Takumi				

Şekil 3. Wie bitte? ders kitabı s. 56

Kitabın içinde en fazla yer alan bu etkinlik türünde de öğrencinin bilgileri dinleyip, hangi ifadelerin kiminle eşleştiğini işaretlemeleri istenmektedir. Kitabın içerisinde bu kazanıma yönelik etkinliklerin genellikle bu şekilde yer aldığını görmek mümkündür.

Bu sayede öğrencinin doğru telaffuzu duyup, etkinliği doğru şekilde tamamlaması beklenmektedir.

“W8 Zamanları anlayabilir.” kazanımına yönelik etkinlik örneği

b Was macht Karin heute? Hör zu und ordne die Uhrzeiten den Bildern zu!

1. dreizehn Uhr dreißig – 2. drei Uhr – 3. halb fünf – 4. Viertel vor acht

Şekil 4. “Wie Bitte? ders kitabı s.44

Zamanları anlama kazanımına yönelik kitapta etkinlik sayısı oldukça sınırlı sayıda yer almaktadır. Burada öğrencinin zaman ifadelerini dinlemesi ve resimlerle eşleştirilmesi istenmektedir.

Her iki kitaptaki ünite/modüller ilerledikçe dinleme kazanımına yönelik etkinliklerin dinleme yapıldıktan sonra okumaya, konuşup tekrarlamaya, işaretlemeye ve tamamlamaya yönelik olduğunu görmek mümkündür. Ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliklerinin genelde ünite/modüllerde öğrenci seviyesine uygun olduğunu ve diğer becerilerin de birlikte kullanılmaya çalışıldığını söylemek mümkündür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

2011 ve 2017 MEB Almanca dersi Öğretim Programlarında yer alan 9. ve 10. sınıflar dinleme kazanımlarının A1.1. düzeyi için hazırlanmış olan “Schritt für Schritt Deutsch” ve “Wie Bitte?” adlı ders kitaplarında yer alma durumlarının incelendiği bu çalışmada her iki kitabın da 8 ünite/modülden oluştuğu, her iki kitabın içinde yer alan konuların birebir örtüşmesine de güncel konulardan olduğu, Schritt für Schritt Deutsch” adlı kitabın toplamda 79 dinleme etkinliğinden ve birinci ünitesinde 17 olan dinleme etkinliği

sayısının ikinci üniteye 13'e ve daha sonraki ünitelerde daha az sayıya; "Wie Bitte?" ders kitabında ise toplamda 55 dinleme etkinliğine, ilk modülde 11 olan dinleme etkinlik sayısının ikinci modülde 9'a ve ilerleyen modüllerde daha da az sayıya indiği saptanmıştır. Bu da dinleme becerisine ait etkinliklerin ünite/modüllerde eşit bir dağılıma sahip olmadığını göstermiştir.

"Schritt für Schritt Deutsch" A1.1. adlı ders kitabında 8 ünite ve bu üniteler içerisinde 2011 yılı Almanca Öğretim Programında belirtilen dinleme kazanımlarından toplam 79 kez yer verildiği ve bu kazanımlar için Almanca dersine haftalık 2 ders saati zaman ayrıldığı görülmüştür. "Wie Bitte?" A1.1. ders kitabında da modül sayısının 8, ders saatinin de 2 olduğu ve 2017 Yılı Almanca Öğretim Programında yer alan dinleme becerisi kazanımların 55 kez yer aldığı belirlenmiştir. İki ders kitabında ünite/modül sayıları aynı olmasına rağmen 2017 yılı Öğretim Programına göre hazırlanmış "Wie Bitte?" A1.1 ders kitabındaki dinleme kazanım sayısında bir artış olmasına rağmen, 2011 Programına göre hazırlanmış olan "Schritt für Schritt Deutsch" A1.1 kitabına göre etkinlik sayısında azalma olduğu görülmüştür. Bu da dinleme becerisinin ihmal edildiğini bir kez daha kanıtlamış olmaktadır.

"Schritt für Schritt Deutsch" ders kitabında "S1 Yavaş ve basit dil yapılarıyla konuşmacıyı anlar." kazanımı 21, "S2 Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlar." kazanımı 29, "S3 Rakamlarla ilgili ifadeleri fiyatları ve saatleri anlar." kazanımı 7, "S4 Kısa soru ve açıklamaları anlar." kazanımı 22 kez kullanılmış, "S5 Yol tariflerini anlar ve düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinlemekten zevk alır." kazanımı hiç kullanılmamıştır. "Schritt für Schritt Deutsch" ders kitabının sunu, yönergeleri, kısa soru ve açıklamaları anlama kazanımını açısından yeterli olduğu söylenebilir. Ancak yol tariflerini anlama ve düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinleme kazanımını açısından yetersiz bulunmuştur. Kazanım sayıları arasında büyük farkların olması dinleme kazanımlarının ders kitabında eşit sayıda ve belirli bir düzende bir dağılıma sahip olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Oysaki programda belirtilen kazanımın yabancı dil kitabında mutlaka yer alması beklenir ve belirtilmiş olan bu dinleme anlama becerilerinin geliştirilmesi göz ardı edilmemeli, aksine dinleme anlama kazanımına

önemli ölçüde yer verilmelidir. Çünkü kişi bir dili öğreniyorsa ve bu dildeki anlama ve anlatmaya yönelik başlıca gerekli olan dil becerilerini aktif bir biçimde kullanabiliyorsa o dilde yeterli olarak değerlendirilmektedir (Karatay, 2011, s. 21).

“Wie Bitte?“ ders kitabında “W4- Çok yavaş, dikkatlice ve duraklamalarla söylendiğinde kavramları anlayabilir.“ kazanımının en çok “W7-Yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşulması koşuluyla etrafındaki belirli şeylerle ilgili tanıdık kelimeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.” kazanımının W4’e göre biraz daha az kullanıldığı ve kavramları, kelimeleri ve cümleleri anlama kazanımı bakımından oldukça yeterli olduğu söylenebilir. Ancak “W1- Tanıdık günlük ifadeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.“, “W2- Kişi hakkındaki bilgi ve soruları anlayabilir.“, “W3- 20’ye kadar sayıları anlayabilir.“, “W5-. Yavaş ve net bir şekilde kendisine yöneltilen talimatları anlayabilir“, “W6- 20’den itibaren sayıları işleyebilir.“, “W8 Zamanları anlayabilir.“, “W9- Miktarlar, fiyatlar ile baş edebilir.“ kazanım sayıları arasında çok fazla fark olmadığı ancak W4’e ve W7’ye göre çok fazla farkla az sayıda işlenmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda da bir yabancı dil kitabının dinleme becerisi kazanımında basit cümleleri, bilgi ve soruları, yöneltilen talimatları, sayıları işleyebilme, zamanları ve sayıları anlayabilme bakımından yetersiz bulunmuştur. Oysaki günlük yaşamda en çok kullanılan ve sürekli karşılaşılan bu kazanımların az işlenmiş olması da bu kazanımların bu kitapla edinilemeyeceğini ve bu kazanımlarla ilgili bir durumla karşılaşıldığında öğrencilerin buralarda yetersiz olması onların yabancı dil motivasyonlarını düşürebileceği ihtimalini akıllara getirmektedir. Ana dilindeki dinleme ile yabancı dildeki dinleme arasında farklılık olması sebebi ile (Leubolt, 2006: 25) bir yabancı dil kitabından beklenen öğrencilere onların dinleyip anlamaya yönelik motivasyonlarını artırıcı çalışmalara daha fazla yer vermesidir.

Dinleme anlama becerisine yönelik kazanımlar iletişimsel odaklı yabancı dil öğretiminin hedeflerinden olmalı ve bu kazanımlar öğrencilere yabancı dilde hedeflenen konuşma imkânını sağlamalıdır, çünkü dinleme, öğrenilen dile yakınlık duygusunu geliştirmektedir (Hanbay, 2013: 25). Dinleme sayesinde kelimelerin doğru telaffuzu duyulmakta ve duyulduğu şekilde de kodlanmaktadır, konuşma sırasında da kodlandığı

gibi ifade edilmektedir. Böylece öğrenci ne kadar çok dinleme yaparsa kendi dinleme stratejisini geliştirecek, tekrar tekrar duyma sayesinde kodlaması da o kadar doğru şekilde olacak ve konuşma cesareti de o derece artacaktır. Bu nedenle de yabancı dilde iletişim sürecinin vazgeçilmez bir bölümünü oluşturan dinleme, iletişimin sorunsuz ve yüksek motivasyonla gerçekleşmesi adına önem verilmesi gereken bir dil becerisidir. Sonuç olarak elde edilen verilerden 2017 Almanca Dersi Öğretim Programında kazanım sayısının arttığı, yeni oluşturulan “Wie Bitte? adlı ders kitabındaki modül sayılarında herhangi bir değişimin olmadığı, önceki kitaba göre etkinlik ve etkinlikler bazındaki kazanım sayılarının azaldığı, verilen dinleme etkinliklerinde kazanımların eşit oranda dağılmadığı görülmüştür. Yıllardan beri ihmal edilmiş olan dinleme becerisinin yine etkinliklerde dinleme kazanımlarının dengeli bir biçimde dağıtılmamış olmasıyla bu kaderi devam ettirdiğini göstermiştir. Oysa ki yeni oluşturulan kitaplarda dinleme etkinlikleri ve kazanımların ünite/modül içinde dengeli bir dağılıma sahip olması, kullanım sıklıklarında büyük farklılıklar olmaması, kullanım sıklığı açısından belirli bir alt sınırın belirlenerek hazırlanması ve eksikliklerin giderilmiş olması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Frankfurt: telc, Milli Eğitim Bakanlığı.
- Başaran, B. (2013). “Ders Kitaplarında “Öteki”. Kültür Evreni. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. Erişim tarihi: 23.10.2020. <http://www.kulturevreni.com/15-116.pdf> adresinden alındı.
- Bayrak, A. (2006). Landeskundliche Elemente im Lehrwerk “Hier sind wir”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15, 107-112.
- Cangil, E. B. (1996). *Yabancı dil olarak Almanca ders kitaplarında ülke bilgisi ve kültür aktarımı*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili Edebiyatı Bilim Dalı, İstanbul.
- Çiftçi, M. (2001). Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 165.
- Dellal, A, N. (2005). “Interkulturelles Lernen” in der Unterrichtspraxis: Ergebnisse einer empirischen Forschung an zwei Anadolu-Gymnasien”, *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 10 (2), Erişim tarihi: 24.10.2020. <https://tjournals.ulb.tudarmstadt.de/index.php/zif/article/view/429/405> adresinden alındı.
- Dunkel, P. (1991). Listening in the native and second/foreign language: Toward an integration of research and practice, *TESOL Quarterly*, 25(3), 431-457.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process, *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115.
- Emiroğlu, S. ve Pınar, F. N. (2013). Dinleme becerisinin diğer beceri alanları ile ilişkisi. *Turkish Studies*, 8(4), 769-782. DOI: 10.7827/Turkish Studies.
- Epçaçan, C. (2013). Temel Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme ve Dinleme Eğitimi, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6 (11). 331-352.
- Feyten, C. (1991). The power of listening ability: An overlooked dimension in language acquisition, *The Modern Language Journal*, 75(2), 173-180.
- Genç, A. (2004). Lern Mit Uns Adlı Almanca Öğretmen Kitaplarında Ülkebilgisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 91-102.
- Göçer, A. (2007). Bir öğrenme alanı olarak anlama eğitimi ve Türkçe öğretimindeki yeri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 17-39.
- Gür, S. (2007). *Alltagswissen und Landeskunde in den Lehrwerken “Hier sind wir” & Hallo Freunde 8. Eine Bildanalyse im Bereich Deutsch als Fremdsprache*.

- (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Hanbay, O. (2013). *Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalkan, C. K. (2011). *Deutsch ist Spitze adlı ortaöğretim ders kitabında ülkebilgisi öğelerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H. (2011). Süreç temelli yazma modelleri: Planlı yazma ve değerlendirme. Murat Özbay (Ed.), *Yazma Eğitimi* içinde (s. 21-43). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kaya, L. (2020). *Ortaöğretim Kurumları Almanca derslerinde okutulmakta olan "Wie bitte?" adlı ders kitabının dinleme becerisi yönünden incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, M. (2019). *Avrupa Ortak Yabancı Dil Öğretim Programı Çerçevesinde "Wie Bitte?" adlı Almanca A 1 seviyesi ders kitaplarının dört temel dil becerisi açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçak, M. (2014). "Toko- Demo" adlı Almanca Ders Kitabında Ülke Bilgisi, *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), 29-41.
- Kuzu, H. (2013). *Ortaöğretimde yabancı dil (Almanca) öğretiminin öğrenci memnuniyeti açısından değerlendirilmesi: Anadolu Lisesi örneği*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Leubolt, M. (2006): *Schon gehört? Ziele und Möglichkeiten von Hörerziehung im Deutschunterricht*. (Diplomarbeit). Universität Wien, Wien.
- Maden, S. S. (2005). Anforderungen an ein Lehrwerk für Deutsch als Tertiärsprache in der Türkei. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 10(2), 13pp.
- Maden, S. S. & Kula, T. (2017, Mayıs). *Schritt für Schritt Deutsch Ortaöğretim A1.1 Düzeyi Almanca Ders Kitabının Kültürlerarasılık Bağlamında İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Uluslararası Yükseköğretimde Eğitim Araştırmaları ve Uygulamaları (YEAUK) Kongresinde sunulan bildiri, İstanbul.
- Maden, S.S.; Balkan, H.& Çalışkan, C. (2017, Eylül). *Deutschkasten Ortaöğretim A1.2 Düzeyi Almanca Ders Kitabında Ülkebilgisini Yansıtan Öğelerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. V. Uluslararası Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Kongreler Serisinde sunulan bildiri, Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli.
- Maden, A. ve Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme kaygıları, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1945-1957. [https://doi: 10.7884/teke.733](https://doi.org/10.7884/teke.733).

- MEB (2009). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni. Öğrenme-öğretme-değerlendirme*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- MEB (2011). *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Ortaöğretim Almanca Dersi (Hazırlık, 9, 10, 11, 12. Sınıf) Öğretim Programları*. Ankara. MEB.
- MEB (2012). *12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular-Cevaplar*. Ankara. MEB
- MEB (2016). *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi*. Ankara.
- MEB (2018). *Talim ve Terbiye Kurulu Ortaöğretim Almanca Ders Programları, Komisyon*. Ankara.
- Melanlıoğlu, D. (2011). *Üstbiliş Stratejileri Eğitiminin İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Dinleme Becerilerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Neumann, D. (2012). *Schwierigkeitsbeeinflussende Merkmale bei Aufgaben zum Hörverstehen im Fach Deutsch in der Sekundarstufe I*. Duisburg: Gilles & Francke Verlag.
- Öz, J. (2010). *Türkiye 'de Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitaplarında Kültürlerarası Öğrenme*. (Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özbay, M. (2009). *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Rossa, H. (2012). *Mentale Prozesse beim Hörverstehen in der Fremdsprache. Eine Studie zur Validität der Messung sprachlicher Kompetenzen*. Frankfurt am Main: Lang Verlag.
- Rost, M. (2011). *Teaching and researching listening*. Harlow: Pearson.
- Sönmez, V. (2003). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Storch, G. (2008). *Deutsch als Fremdsprache – eine Didaktik*. Paderborn: Fink.
- Tapan, N. (1995). Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yeni bir yöneliş: Kültürlerarası Bildirişim-Odaklı Yaklaşım. *Studien zur deutschen Sprache und Literatur*, 9, 149-168.
- Taşer, S. (2012). *Konuşma Eğitimi*. İstanbul: Pegasus Yayınevi.
- Telemeci, B. (2017). *A1.1 Düzeyi “Schritt für Schritt Deutsch” İsimli Ortaöğretim Almanca Ders Kitabının Dört Dil Becerisi ve İçerik Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Vandergrift, L. and Goh, C. C. M. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action [İkinci dilde dinlemenin öğretimi ve öğrenimi: Eylemde üstbiliş]*. New York: Routledge.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

ORCID

Şerife ÇELİKKAYA <https://orcid.org/0000-0002-3346-4050>

SUMMARY

Introduction and Aim

The aim of this study is to examine the textbooks in terms of whether the listening acquisition specified in the 9th and 10th grade German Teaching Programs of 2011 and 2017 are included in the listening activities. The study focused on listening as a basic language skill, and the "Schritt für Schritt Deutsch" A1.1 textbook, which was published in 2016 and was decided to be used in public schools affiliated to the Ministry of National Education, and "Wie Bitte?" the comparative situations of the textbooks named A1.1 in terms of listening achievement were investigated. In this way, it will be determined how much weight is given to the listening acquisition and whether there is an increase or decrease in the listening acquisition in the renewed textbook. In this direction, the answer to the following question was sought in the study:

What is the status of the listening outcomes in the 9th and 10th grade German Teaching Programs which was prepared in 2011 and 2017 in the textbooks?

Method

The research is a qualitative research, in which qualitative information collection methods such as observation, interview and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic way in the natural environment (Yıldırım, 1999).

Findings and Results

It is seen that the German textbooks named "Schritt für Schritt Deutsch" and "Wie Bitte" consist of 8 units/modules. Although both books contain 8 units/modules and similar topics for daily life, it has been determined that there is a difference in the number of listening activities. While there are 79 listening activities in the "Schritt für Schritt Deutsch" textbook, "Wie Bitte?" there are 55 listening activities in total in the textbook. While the number of listening activities is high in the first unit/module of both textbooks, this number decreases in the other units/modules. The fact that there are such differences in the number of listening activities between the units shows that the equivalence cannot be established in listening skills.

Listening acquisitions in the 9th and 10th Grade Curriculums of the German Lesson, which was published and entered into force with the 2011 and 2017 date and decision of the MONE Education and Discipline Board, were determined, and it was determined that the listening acquisition expressions and numbers of both programs were different.

Then, the listening activities in the textbooks were examined in terms of meeting the listening achievements and the listening gains covered in the units/modules in the textbooks were determined, their frequencies were extracted, and the number of times each acquisition was processed was presented.

As a result, it is seen that there are inequalities between the acquisition frequencies in the "Schritt für Schritt Deutsch" A1.1 German textbook. It is seen that while a lot of space is given to

one acquisition, less or even no space is given to another acquisition. Although the number of gains was increased in the 2017 program, it has also been observed that in the textbook “Wie Bitte?” is an imbalance between the listening acquisition frequencies.

Discussion and Conclusion

In this study, the inclusion of listening acquisitions in listening activities was investigated in two secondary school textbooks prepared for A1.1. Although the number of units/modules in the two textbooks the same is, there is an increase in the number of listening acquisition.

There has been an increase in the number of listening acquisition in the “Wie Bitte?” A1.1 textbook prepared according to the 2017 curriculum. However, according to the “Schritt für Schritt Deutsch” A1.1 book, which was prepared according to the 2011 Program, it was observed that there was a decrease in the number of activities. This proves once again that listening skill is neglected. The fact that there were great differences between the number of listening acquisition in both books revealed that the listening acquisition did not have an equal number and a certain distribution in the textbook. By examining the acquisitions, it was found that the “Wie Bitte” textbook was insufficient in terms of being able to process simple sentences, information and questions, instructions, numbers, and understanding times and numbers in the acquisition of listening skills.

As a result of the data obtained, it was seen that the number of gains in the 2017 German Curriculum increased, and in the newly created “Wie Bitte?” textbook is no change in the number of modules, the number of acquisition on the basis of activities and activities decreased, and the acquisition were not distributed equally in the given listening activities. It has been shown that the listening skill, which has been neglected for years, continues this fate with the fact that the listening acquisition are not evenly distributed in the activities. However, in the newly created books, it is expected that the listening activities and learning acquisition will have a balanced distribution within the unit/module and a certain lower limit will be determined in terms of frequency of use and the deficiencies will be eliminated.

